

This item is the archived peer-reviewed author-version of:

Is een beslissing alvorens recht te spreken een eindbeslissing?

Reference:

Thiriar Pierre.- Is een beslissing alvorens recht te spreken een eindbeslissing?
Rechtskundig weekblad - ISSN 1782-3463 - 29(2020-2021), p. 1122
To cite this reference: <https://hdl.handle.net/10067/1957930151162165141>

Is een beslissing alvorens recht te spreken een eindbeslissing?

Twee recente arresten van het Hof van Cassatie staan lijnrecht tegenover elkaar bij de interpretatie van de begrippen «eindbeslissing» en «beslissing alvorens recht te doen» (Cass. 3 december 2020, JT 2021, 97, noot B. Allemeersch, K. Broeckx, G. Closset-Marchal, G. De Leval, F. Georges, A. Hoc, S. Menetrey, D. Mougenot, P. Taelman, P. Th iriar, J. Van Compernelle, W. Vandebussche, J. Van Doninck, J.-F. Van Drooghenbroeck, P. Van Orshoven en S. Voet, «Un arrêt sans dire droit» en Cass. 12 februari 2021, AR nr. C.20.0048.N). Een arrest van het Hof van Cassatie in voltallige kamer dringt zich op om duidelijkheid te verschaffen over de eenduidige interpretatie van art. 19, eerste en derde lid Ger.W. Art. 1050, tweede lid Ger.W. werd gewijzigd door de Potpourriwet I (wet 19 oktober 2015, BS 22 oktober 2015).

Art. 1050, tweede lid Ger.W. luidt thans dat, tenzij de rechter anders bepaalt, tegen een beslissing alvorens recht te doen slechts hoger beroep kan worden ingesteld samen met het hoger beroep tegen het eindvonnis (zie ook art. 1055 Ger.W.). Het begrip «vonnis alvorens recht te doen» wordt omschreven in art. 19, derde lid Ger.W. Overeenkomstig deze bepaling kan de rechter, alvorens recht te doen, in elke stand van de rechtspleging een voorafgaande maatregel bevelen om de vordering te onderzoeken of een tussengeschil te regelen dat betrekking heeft op een dergelijke maatregel, dan wel om de toestand van de partijen voorlopig te regelen.

Volgens art. 19, eerste lid Ger.W. is een vonnis een eindvonnis in zoverre daarmee de rechtsmacht van de rechter over een geschilpunt uitgeput is. Het is niet vereist dat de rechter over het gehele geschil uitspraak doet opdat er van een eindvonnis sprake zou zijn. Het volstaat hierbij dat de rechter over één geschilpunt (van feitelijke of juridische aard) uitspraak doet. Met een eindvonnis in art. 19, eerste lid Ger.W. wordt dan ook eigenlijk een eindbeslissing bedoeld.

Het Hof van Cassatie preciseerde in dit verband dat elke beslissing waarbij de rechter over een geschilpunt uitspraak doet, als een eindbeslissing moet worden gekwalificeerd, en dit ongeacht de aard van het geschilpunt (Cass. 24 januari 2013, JT 2013, 196, conclusie advocaat-generaal T. Werquin, noot J. Van Compernelle en G. De Leval, Pas. 2013, 221, conclusie advocaat-generaal T. Werquin, RABG 2013, 323, noot J. Van Doninck, RCJB 2014, 255, noot G. Closset-Marchal, RW 2012-13, 1159, RW 2014-15 (samenvatting), 1304 en VAV 2013, 12). Dit impliceert dat wanneer de rechter uitspraak doet over een betwisting tussen de partijen die betrekking heeft op een onderzoeksmaatregel, zijn beslissing geen beslissing alvorens recht te doen is, maar wel een eindbeslissing in de zin van art. 19, eerste lid Ger.W. Door deze rechtspraak is het begrip beslissing alvorens recht te doen quasi volledig uitgehold. Telkens wanneer een beslissing die als beslissing alvorens recht te doen moet worden gekwalificeerd in de zin van art. 19, derde lid Ger.W., uitspraak doet over een betwisting tussen de partijen, is deze beslissing volgens het Hof van Cassatie geen beslissing alvorens recht te doen, maar wel een eindbeslissing in de zin van art. 19, eerste lid Ger.W. In die interpretatie heeft artikel 1050, tweede lid Ger.W. zo goed als geen relevantie (Antwerpen 16 april 2018, NjW 2018, 446, noot W. Vandebussche, «Mogelijkheid tot hoger beroep tegen betwistingen tussen partijen in het kader van een onderzoeksmaatregel» en B. Vanlerberghe, «Het hoger beroep tegen beslissingen alvorens recht te doen en de moeilijke toepassing van artikel 1050, tweede lid Ger.W.», T.Fam. 2016, 217).

In het voormelde arrest van 3 december 2020 hield het Hof van Cassatie nog strikt aan de interpretatie dat elke beslissing waarbij de rechter over een geschilpunt uitspraak doet, als een

eindbeslissing moet worden gekwalificeerd, en dit ongeacht de aard van het geschilpunt. Deze interpretatie, in strijd met de uitdrukkelijke tekst van art. 19, derde lid Ger.W., stuitte op een quasi unanieme kritiek van de rechtsleer (zie hierboven B. Allemeersch e.a., o.c., JT 2021, 97 e.v.).

In het voormelde arrest van 12 februari 2021 komt het Hof van Cassatie terug op deze rechtspraak. Het Hof oordeelt immers dat de rechter die een voorafgaande maatregel beveelt om de vordering te onderzoeken of om een tussengeschied omtrent een dergelijke maatregel te regelen, een beslissing alvorens recht te doen neemt, ook al beslecht hij daarbij definitief een betwisting omtrent de voorafgaande maatregel.

Let wel dat volgens deze nieuwe interpretatie van art. 19, derde lid Ger.W. en de tekst van deze wetsbepaling zelf, een beslissing van de rechter over een betwisting over een voorlopige regeling van de toestand van partijen (provisionele beslissing), een eindbeslissing in de zin van art. 19, eerste lid Ger.W. is en blijft. De uitzondering van art. 19, derde lid Ger.W. geldt enkel voor een betwisting over een onderzoeksmaatregel.

Pierre Thiriar